

ABZ Nieuws

ABZ Diervoeding, Jaargang 6 | Nummer 2 | april 2018

Innovatie is de sleutel voor duurzaam ondernemerschap

BEDRIJFSREPORTAGE / PAG 15

Nieuwe markt-
concepten: iets
voor u?

ALGEMEEN / PAG 4

Assortiment
voeders in Actief
Droogstand
vernieuwd

RUNDVEE / PAG 7

Tweede worp
syndroom bij
zeugen

VARKENS / PAG 10

Van de directie	2	Zomerventilatie bij leghennen	12
Grondstoffenmarkt	3	Belang van een goede opvang van uw eendagskuikens	14
Nieuwe marktconcepten: iets voor u?	4	Innovatie is de sleutel voor duurzaam ondernemerschap	15
ABZ Beweidingsmodule helpt u bij keuze weidesysteem	6	Winnars RMV & LIV Venray gefeliciteerd!	18
Assortiment voeders in Actief Droogstand vernieuwd	7	BAV in Ede druk bezocht	19
Korter gensedend gras geeft hogere opname graskuil	9	Vraag en Aanbod	19
Tweede worp syndroom bij zeugen	10	Colofon	19

Van de directie

Ledenbijeenkomsten

Eind maart hebben wij in Markelo, Drachten, Oirschot en Nijkerk onze jaarlijkse ledenbijeenkomsten gehouden. Door zowel in het midden, zuiden, noorden en het oosten van het land ledenbijeenkomsten te organiseren, hebben alle leden gelegenheid mee te denken en te discussiëren over de resultaten van het afgelopen jaar en de vooruitzichten voor het lopende jaar. Na de pauze was er een presentatie door onze commercieel directeur Cor van Dijk over de invloed van concepten op de Nederlandse veehouderij. Verderop in deze nieuwsbrief kunt u lezen wat concepten voor uw bedrijf kunnen betekenen.

We zijn verheugd dat onder de bezoekers van de vergaderingen er zich verschillende nieuwe leden bevonden. Het is goed om te zien dat nieuwe leden die nog maar relatief kort afnemer zijn, betrokkenheid bij onze coöperatie tonen.

De vier vergaderingen werden afgesloten met een hapje en een drankje en er werd lang en geanimeerd bijgepraat.

Op 19 maart heeft de Ledenraad van coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A. haar jaarlijkse Ledenraadsvergadering gehouden. De vooraf georganiseerde ledenbijeenkomsten zijn door de Ledenraad gebruikt als input bij de besluitvorming inzake de jaarcijfers, de resultaatbestemming en de benoemingen. De heer Erik van Valkengoed uit Leusden werd herbenoemd als commissaris.

Verbinding: is uw bedrijf verbonden met de maatschappij?

ABZ Diervoeding is het verlengstuk van de veehouderijbedrijven van onze leden/afnemers. Wij vinden het belangrijk dat onze leden/afnemers ondernemen met oog voor een veranderende wereld. In een veranderende wereld is er behoefte aan verschil in voedsel en de manier waarop dit voedsel geproduceerd wordt. Naast de reguliere veehouderij bestaan er verschillende concepten voor diverse markten.

De Nederlandse veehouderij en de periferie eromheen willen graag goed in verbinding staan met de maatschappij (burgers, bureaus, overheden, NGO's). Een goede verbinding stelt onze license to produce naar de toekomst toe veilig. Een ieder kan dit doen vanuit een situatie die past bij zijn of haar bedrijf. Er is hierin geen goed of slecht. Laten wij allen vanuit kracht naar buiten treden en het contact met de wereld om ons heen opzoeken. We produceren in Nederland op een zeer duurzame, efficiënte manier voedsel, met daarbij veel oog voor dierenwelzijn en gezondheid voor mens en dier. Daar mogen we trots op zijn! Zorg dat ook uw onderneming in verbinding is.

In de zomerperiode worden er altijd verschillende evenementen rondom het boerenêrf georganiseerd. Dit kan variëren van een open dag ter gelegenheid van de opening van een nieuwe stal waar zowel veehouders als burgers worden uitgenodigd tot open boerderijdagen voor specifiek burgers en consumenten.

ABZ Diervoeding vindt het erg belangrijk dat de Nederlandse veehouderij zich laat zien aan burger en consument. Wij hebben een promo-aanhanger waarmee wij op een eenvoudige manier een standje kunnen inrichten en ons steentje kunnen bijdragen. Stelt u uw bedrijf ook open deze zomer? Informeer dan bij uw sectorspecialist naar de mogelijkheden.

Marcel Roordink,
algemeen directeur

Grondstoffenmarkt

Vier maanden droog weer, waarbij de cruciale maand februari zeer droog was, hebben gezorgd voor een te verwachte zeer matige soja oogst in Argentinië (waarschijnlijk rond de 40 miljoen ton). Markten zijn nerveus vanwege een dreigende wereldwijde handelsoorlog. Fondsen hebben in maïs en soja hun shortposities gedraaid naar grote longposities.

Granen

De tarwemarkt is erg stabiel. Enerzijds beheerst Rusland de exportmarkt en zijn de tarwe exporten vanuit de EU zeer matig. Anderzijds rekent tarwe goed tegen gerst en maïs en zorgt dit dus voor een grotere inlandse vraag. Matif (Franse termijnmarkt) beweegt redelijk stabiel. Fysieke prijzen neigden afgelopen tijd wat naar boven, onder andere door oplopende logistieke kosten. De nieuwe oogst tarwe en gerst is goed de winter doorgekomen met weinig uitwintering. Komende maanden gaat de prijsrichting bepaald worden door de verdere vooruitzichten van deze nieuwe oogst.

“De gerstmarkt oude oogst ligt op niveau van tarwe, doordat deze balans veel krappere is. Saudi-Arabië en China vragen behoorlijke volumes gerst die deels ook uit de EU moeten komen.”

De GMO maïsmarkt is afgelopen tijd behoorlijk in prijs gestegen. Brazilië heeft veel geëxporteerd gedurende september-februari en is nu van de markt tot de nieuwe “Safrinha” (is tweede) oogst in augustus. In Argentinië valt de oogst tegen vanwege droogte. Oekraïne heeft veel maïs verkocht naar het Midden-Oosten en China en is nagenoeg uitverkocht. Hierdoor komt de hele wereld nu voor maïs terecht in de USA. Deze realiseren record exporten, waardoor de voorraden teruglopen en de prijzen oplopen. West-Europese maïs is nog behoorlijk ruim voorradig en minder in prijs opgelopen dan GMO maïs, waardoor deze competitief is geworden.

Eiwitten

De zeer droge februari maand in Argentinië en de daar aan ten gevolge liggende slechte soja oogst heeft de prijzen daarvan hard doen oplopen. Fondsen zijn als gevolg van de slechte weerberichten veel gaan kopen en hebben de prijsstijging verder aangejaagd. Sojaschroot is in het bijzonder hard opgelopen, doordat Argentinië de belangrijkste leverancier is van sojaschroot. Zij crushen de meeste soja zelf, Brazilië en de USA exporteren vooral veel sojabonen, waarvan een groot deel naar China.

Wel wordt in Brazilië weer een nieuwe recordoogst behaald van waarschijnlijk rond de 117-118 miljoen ton en heeft de USA nog steeds grote voorraden wat de ruimte voor verdere prijsstijging beperkt. Raapschroot en zonnepitschroot zijn beiden zeer vast. Raapschroot wordt tot nieuwe oogst maar beperkt gecrusht. Zonnepitschroot is veel opgekocht door China, waardoor de beschikbaarheid voor Europa matig is.

Eiwitdagprijzen afgelopen 12 maanden

Wouter Hazeleger, inkoper

06 5244 7443 ■ w.hazeleger@abzdiervoeding.nl

Nieuwe marktconcepten: iets voor u?

Onder deze titel hebben wij onze leden geïnformeerd tijdens de ledenbijeenkomsten in maart over nieuwe marktontwikkelingen. In deze nieuwsbrief laten wij dit onderwerp – gezien de actualiteit – nogmaals terugkomen.

Ontwikkelingen in de voedselproductie in de tijd

Tientallen jaren was in de Nederlandse landbouw de focus gericht op het produceren van goed en goedkoop voedsel. Politieke redenen speelden hierbij een rol, maar ook de forse bijdrage aan de betalingsbalans was belangrijk. Voedsel produceren en exporteren: de Nederlandse land- en tuinbouw realiseerde wereldwijd naam en faam. Europese subsidies en regelgeving ondersteunden deze ontwikkeling.

Later kregen andere aspecten een steeds belangrijkere rol. De overheid en de consument kregen invloed vanuit regelgeving of vanuit de markt impact op de wijze waarop de Nederlandse landbouw het voedsel produceerde. Naast sturing op volume (melkquota, dierrechten) nam de aandacht voor milieu, dierenwelzijn en duurzaamheid toe. Schaalvergroting was veelal de oplossing voor kostprijsstijging of kostprijnsbehoud. De laatste jaren echter komen marktconcepten snel op.

Opkomst marktconcepten

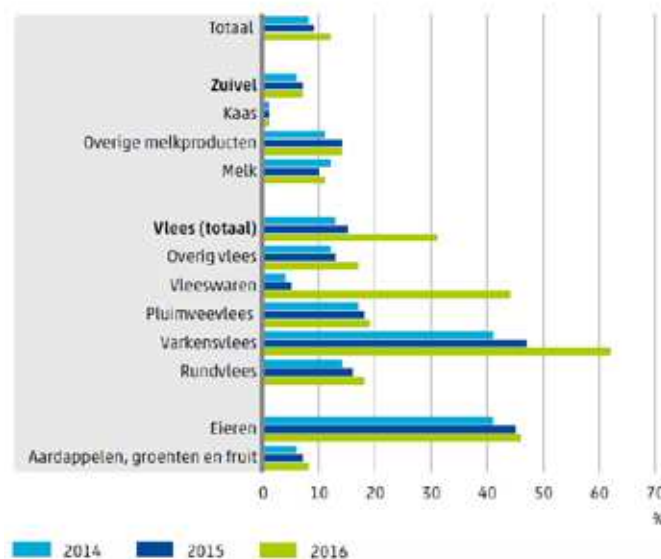
In de kern zijn marktconcepten niet anders dan productiesystemen die invulling geven aan specifieke wensen, maar altijd met de focus zijn op:

- 1) het dier (via bijvoorbeeld aanvullende welzijnseisen, uitloop of weidegang)
- 2) de bodem/omgeving (mest, milieu, uitstoot, duurzaamheid, kringloopwijzer)
- 3) de ondernemer (regelgeving, attitude, skyboxen).

In alle sectoren, pluimvee-, varkens- en rundveehouderij, is deze opdeling herkenbaar.

Het aandeel van marktconcepten in vermarkting van landbouwproducten neemt de laatste jaren steeds verder toe (zie grafiek).

Aandeel bestedingen duurzaam voedsel in supermarkten

Marktconcepten; niet universeel en wat brengt het u als veehouder?

Marktconcepten leiden altijd tot een focus op bepaalde deel-terreinen zoals bijvoorbeeld diergezondheid of regionale productie. In de kern zijn concepten daardoor vaak tegenstrijdig of zelfs conflicterend. Grote vraagstukken zoals het wereldvoedselvraagstuk worden niet opgelost door concepten. Er zijn ook vaak nog veel vragen, concepten zijn continu in ontwikkeling. Immers: wat zijn redelijke eisen op het gebied van welzijn, wat vraagt de consument echt en wat is haalbaar in de praktijk?

Concepten zijn vaak vernieuwend en innovatief. Dit mag zonder meer als positief punt benoemd worden, omdat het concurreren op alleen kostprijs op de lange termijn waarschijnlijk onvoldoende perspectief biedt voor alle veehouders.

Het realiseren van toegevoegde waarde (meer opbrengsten dan alleen de meerkosten die vergoed worden) is echter een must. Daarnaast is voedsel een punt van "beleving" geworden voor de gemiddelde consument.

Voor u als ondernemer zijn een aantal zaken van belang:

1. Past een concept bij uw type bedrijf? Denk hierbij aan omvang, ligging, structuur of opzet.
2. Welke investeringen zijn nodig, en kan ik die snel genoeg terugverdienen? Immers: concepten zijn dynamisch ten aanzien van de eisen, hierdoor is de maximale terugverdientijd relatief kort.
3. Waar staat u als ondernemer; wat past bij u en uw visie op voedselproductie?

Let wel, concepten zijn niet de enige oplossing voor verbetering van uw inkomen.

"De verschillen in inkomen tussen bedrijven zijn en blijven groter dan verschillen tussen bedrijven met of zonder concept!"

De rol van ABZ Diervoeding bij concepten

Onze rol is in eerste instantie beperkt tot het faciliteren van behoeften en ontwikkelingen in de markt. Als voorbeeld kan hierbij VLOG genoemd worden. VLOG staat voor een Duits keurmerk voor certificering. ABZ Diervoeding heeft hierop ingespeeld door haar productielocatie in Nijkerk in te zetten als enige locatie waar VLOG-waardige voeders geproduceerd worden. De eisen ten aanzien van versleping zijn erg streng. Om een voorbeeld te geven: in VLOG-waardige voeders mag maximaal 0,9% GMO voorkomen (ten gevolge van onvoorzien of technisch onvermijdbare sporen). In voer met 5% sojaschroot mag hierdoor in een charge van 6 ton maximaal 2,7 kg sojaschroot van de voorgaande geproduceerde charge terecht komen. De rekensom $5\% \times 0,9\% \times 6.000 \text{ kg} = 2,7 \text{ kg}$, laat dit zien.

De investeringen van de afgelopen jaren in meerdere van onze fabrieken hebben het mogelijk gemaakt om klanten uit diverse locaties te belevieren. Dit is een duidelijke plus gebleken. Wij verwachten dat de ontwikkeling van VLOG-voeders, nu naast legpluimvee ook in opkomst in de melkveehouderij, sterk zal doorzetten. Naast VLOG komen er mogelijk ook nadrukkelijk andere programma's (bijv. Europese grondstoffen, biologisch) die aandacht zullen vragen.

Als ABZ Diervoeding zullen wij ons uiterste best doen om op de steeds veranderende kaders in te spelen. Wij faciliteren u hierbij graag van het juiste voer met het juiste advies. Met vijf productielocaties verspreid over het hele land hebben wij daarvoor prima faciliteiten.

Cor van Dijk, commercieel directeur
06 2126 6226 ■ c.dijk@abzdiervoeding.nl

ABZ Beweidingsmodule helpt u bij keuze weidesysteem

Weiden is voeren

Het weideseizoen staat weer voor de deur, hoog tijd om na te denken over de eventuele inrichting van het weiden op uw bedrijf. Met het weiden van koeien valt veel winst te behalen als koeien weiden als koeien voeren wordt gezien. Als de huis-kavel ruimte biedt aan maximaal 10 koeien per hectare kan er een weidesysteem worden toegepast dat de productie van melk uit vers gras kan stimuleren.

Perceelindeling

Er zijn vier weidesystemen die in de praktijk goed toepasbaar zijn:

- omweiden
- stripweiden
- standweiden
- roterend standweiden

De keuze voor een weidesysteem is niet altijd even makkelijk. Dit heeft direct gevolgen voor grasopbrengst, besteding van arbeid en melkproductie uit het verse gras. Bij elk systeem wordt een perceelindeling en weideplan gemaakt. Dit zorgt ervoor dat iedere dag de koeien lekker gras kunnen eten en de veehouder het rantsoen kan bijsturen.

Perceelindeling o.b.v. roterend standweiden

ABZ Beweidingsmodule

ABZ Diervoeding heeft een beweidingsmodule ontwikkeld die u kan helpen bij het uitvoeren van uw weidesysteem. De ABZ Beweidingsmodule voert de berekeningen voor weidesystemen snel en eenvoudig uit. Zo krijgt u inzichtelijk hoe elk weidesysteem eruitziet op uw bedrijf. Denk hierbij aan de kilogrammen droge stofopname uit vers gras en hoeveel voer op stal bijgevoerd moet worden. De vier weidesystemen hebben allemaal voor- en nadelen. Het is aan de boer om de keuze te maken welk systeem binnen de bedrijfsdoelen past. Bij alle weidesystemen kan van tevoren worden uitgerekend hoeveel oppervlakte per dag nodig is voor het weiden en hoe de rotatie van percelen eruitziet voor de aankomende weken.

De ABZ Beweidingsmodule is beschikbaar bij uw rundveespecialist en geeft handvatten voor (en tijdens) het weiden. Wanneer u gaat weiden, kunt u samen met ons het juiste beweidingsstelsel kiezen en deze zo goed mogelijk uitvoeren.

Bas Timmer, specialist rundveehouderij
06 5896 9722 ▪ b.timmer@abzdiervoeding.nl

Assortiment voeders in Actief Droogstand vernieuwd

ABZ Diervoeding heeft al jarenlang een onderscheidende aanpak voor de voeding van droogstaande koeien; Actief Droogstand. Om Actief Droogstand goed uit te kunnen voeren op ieder bedrijf zijn er een aantal voeders die het droogstandsrantsoen compleet kunnen maken (Droogstandsbrokken) of aan kunnen vullen (Transitbrokken).

Droogstandsbrokken maken het droogstandsrantsoen compleet

Veel melkveehouders voeren de gehele droogstand een eenvoudig rantsoen van bijvoorbeeld eigen gewonnen hooi, een grove graskuil of 100% gerstestro. Om het eenvoudige rantsoen compleet te maken, kunt u kiezen uit drie Droogstandsbrokken die de gehele droogstandsperiode met een vaste hoeveelheid gevoerd dienen te worden.

Een Actief Droogstandsrantsoen bevat 11 – 12% ruw eiwit. Bij een graskuil met bijvoorbeeld 160 gram ruw eiwit per kg droge stof past dan beter de 2 kg Droogstandsbrok Katapult 120, terwijl naast 100% gerstestro de 5 kg Droogstandsbrok Stro 220 voldoende eiwit biedt. Belangrijkste is natuurlijk dat uw hooi en/of graskuil geschikt is voor droogstaande koeien. Geschikt ruwvoer voor droge koeien bevat minimaal 80 gram suiker, een laag fosforgehalte en bij voorkeur een laag ruw eiwitgehalte. Belangrijk is het gemak voor u als melkveehouder wanneer u deze brokken voert. In de gehele droogstand hoeft u geen losse mineralen te verstrekken.

“Belangrijkste is natuurlijk dat uw hooi en/of graskuil geschikt is voor droogstaande koeien. “

Transitbrokken voor aanvulling van het droogstandsrantsoen

Wanneer u al een compleet gemengd rantsoen voert aan uw droge koeien, inclusief de aanvulling met mineralen, is het mogelijk om bijvoorbeeld met een krachtvoerbox de laatste 10 dagen van de droogstand een extra aanvullende Transitbrok te voeren.

De Transitbrokken zijn een extra aanvulling om de hoogproductieve koe extra te ondersteunen in de periode dat de biestaanmaak en het afkalfproces vragen om een goede transitie (verandering) van droogstaande naar melkgevende koe.

Eén totaal gemengd rantsoen (TMR)

Een TMR-rantsoen dat hetzelfde is voor de gehele droogstandsperiode en bij voorkeur om de dag wordt gemaakt, geeft de maximale zekerheid van 100% afkalfgemak. ABZ Diervoeding onderscheidt zich hier al jaren mee in de markt. Juist nu het belang van een hoge levensproductie groter is dan ooit, is onze Actief Droogstandsraanpak zeer actueel. Wanneer u niet kunt voeren met een voermengwagen of het gemengde rantsoen eenvoudiger wilt maken, is het voeren van een Droogstandsbrok in de gehele droogstandsperiode het beste alternatief.

Izak van Engelen, specialist rundveehouderij
06 2125 8720 ■ i.engelen@abzdiervoeding.nl

Code	Naam	Dosering	Ruw eiwit %	Kenmerk
30.353	Droogstandsbrok Katapult 120	2 kg	12% RE	Naast 100% hooi of graskuil
30.429	Droogstandsbrok Paraat 150	2 kg	15% RE	Naast hooi, graskuil en snijmaïs
30.352	Droogstandsbrok Stro 220	5 kg	22% RE	Naast 100% gerstestro

Code	Naam	Dosering	Kenmerk
30.350	Actief Transitbrok	2 kg, 10 dgn voor afkalven	Extra vitamine E, ondersteunt lever
30.354	Optimix Transitbrok	2 – 3 kg, 10 dgn voor afkalven	Extra preventie calciumtekort

Korter gesneden gras geeft hogere opname graskuil

Het streven naar een hogere opname van graskuil is belangrijk en zorgt voor een hoge en gezonde melkproductie van de koeien. Het is vooral gunstig als uw ruwvoerpositie ruim is en u veel melk uit eigen ruwvoer wilt halen. U kunt bij het inkuilen van het gras hierop al sturen door het gras korter te snijden of te hakselen.

Verzadigingswaarde

De droge stofopname van een koe stijgt naarmate het aangeboden gras een lagere verzadigingswaarde heeft. Uit meerdere onderzoeken, maar ook uit praktijkervaring, blijken langere deeltjes de verzadigingswaarde te verhogen. Vooral bij ruwvoer met een afnemende verteerbaarheid blijkt dit het geval te zijn. Hoe langer en/of meer stengelig het gemaaid gras is, hoe korter het gras gesneden moet worden.

Advies: deeltjeslengte 3 – 4 cm

Het juiste maaitijdstip blijft belangrijk. Te jong maaien is geen optie, vooral wanneer het aandeel graskuil in het rantsoen hoog is. Bij te jong maaien is de opbrengst niet in verhouding met de gegeven bemesting.

- Zie er op toe dat bij gebruik van een opraapsnijwagen de wiels een gelijkmatige omvang heeft, zodat er geen 'propfen' in de wals worden gevormd en er voldoende en scherpe messen in gebruik zijn.
- Streef naar 35 – 40% droge stof bij inkuilen. Vochtiger gras wordt beter gesneden. Voorkom dat door te droog materiaal het gras verpulverd wordt en als een wolk uit de hakselaar geblazen wordt.

- Kort gesneden gras verdeelt zich gemakkelijk over de kuil, zodat er goed laagsgewijs kan worden verdeeld en aangereden. Een betere verdichting geeft een goede conservering, waardoor de smakelijkheid van de graskuil beter wordt (NH₃-fractie < 8).
- Kort gesneden gras geeft meer en sneller contactoppervlakte tussen suikers en melkzuurbacteriën, zodat dit ook de conservering en smakelijkheid bevordert.
- Kort gesneden gras vraagt minder mengtijd met de voermengwagen. Hierdoor 'vermoest' het gras minder tijdens het mengen en blijft de structuurwaarde behouden.
- In een goed gemengd rantsoen (PMR of TMR) wordt met kortere ruwvoerdelen selectie voorkomen. De vezels worden juist ook goed opgenomen. Dat geeft een stabiele penswerking en een goede herkauwactiviteit.
- Met herkauwen wordt door de kiezen van de koe het (ruw)voer vermalen. Bij voldoende pensfermentatie zal een koe net zolang herkauwen tot de voerdeeltjes ongeveer 1 cm zijn. Te lange delen, die ook nog eens moeilijk afbreken in de pens, zorgen voor een langzame passage van het voer door de pens en dat houdt de voeropname tegen.

Aard Vosman, specialist rundveehouderij
06 5311 3385 ■ a.vosman@abzdiervoeding.nl

Tweede worp syndroom bij zeugen

Conditieverlies tijdens de eerste zoogperiode resulteert bij veel zeugen in een tegenvallende tweede worp. Dit wordt het Second litter syndrome genoemd. Een groot aantal tweede worps zeugen presteert niet goed, doordat ze veel reserves verliezen tijdens de eerste zoogperiode. Dit is een veel voorkomend probleem waar zeker iets tegen te doen is.

De cyclus van de volgende worp begint al als de zeug nog in de kramstal ligt. Het is dus van belang dat de conditie van de zeug niet te ver terugloopt tijdens de lactatie. Een betere methode van het beoordelen van zeugen is wegen. Om de tweede worps optimaal te laten presteren, begint het bij een goede gelten opfok. De opfokgelt moet een gewicht hebben van circa 155 kg bij dekken. Dit kan iets verschillen per genetica. Wees alert dat de opfokgelten niet te dik/ zwaar worden. Te zware gelten kunnen in de dracht en tijdens de lactatie een lagere voeropname hebben. En juist de voeropname is cruciaal voor conditiebehoud. Ook leidt veel gewichtsverlies uiteindelijk tot een kortere levensduur van de zeugen.

In de drachtfase wil je dat het gewicht van de gelten voldoende toeneemt, zodat deze dieren niet met een achterstand in de kramstal komen. Om dit te beoordelen is het goed om regelmatig hoog drachtige dieren te wegen om te kijken of het voer en de voerniveaus voor een gewenste gewichtstoename zorgen. Het is goed om te weten dat begin dracht gevoerd wordt voor de conditie van de zeug en een zo uniform mogelijk geboortegewicht van de biggen. Midden dracht wordt gevoerd voor onderhoud en einde dracht voor uierontwikkelingen en een zo hoog mogelijk geboortegewicht van de biggen.

Conditieverlies (eiwit- en vetverlies) in de zoogperiode heeft een negatieve invloed op de vruchtbaarheid. Een gewichtsverlies van meer dan twaalf procent leidt tot een minder goede

vruchtbaarheid bij de volgende worp. Vooral bij jonge zeugen zien we een langere interval spenen – dekken en een duidelijk lager afbigpercentage.

Aan het einde van de eerste zoogperiode wordt de basis gelegd voor de tweede cyclus. Bij het zogen van de biggen maakt een zeug endorfines aan. Deze lichaamseigen stof onderdrukt de aanmaak van een luteïniserend hormoon. Dit is een belangrijk hormoon voor de stimulatie van de follikels (eiblaasjes) met daarin de eicellen (zie afbeelding eierstok).

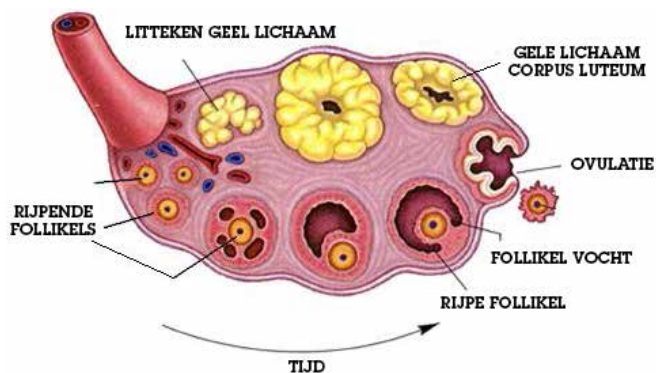
Weet u wat de voeropname is in uw kramstal?

Graag geven wij u wat tips om de voeropname tijdens de zoogperiode te vergroten:

- Verstrek meerdere keren per dag kleine porties voer.
- Zorg voor een goede wateropname.
- Voorkom te hoge afdelingstemperaturen. De ideale temperatuur voor een zeug is 18 graden Celsius. Elke graad warmer leidt tot verlies in voeropname.

Door bedrijfsomstandigheden wordt in de praktijk vaak maar één soort lacto gevoerd gedurende de hele lactatie aan alle dieren. Om de zeugen nutritioneel gezien zo goed mogelijk te ondersteunen, zijn verschillende voeders nodig. Hierbij kun je denken aan een Pre Lacto en een luxere lacto of bijvoorbeeld apart voer voor jonge zeugen. Dit om extra te sturen op conditiebehoud.

Met een Pre Lacto kun je goed sturen op uierdruk en gemak rondom werpen. Met een tweede lacto kun je juist sturen op melkgifft en conditiebehoud. Het is goed om de gewichten van de eerste worps dieren aan het einde van de kraamstalperiode weer in kaart te brengen, zodat er beoordeeld kan worden of de zeugen niet teveel gewicht verloren hebben. Aan de hand van deze uitkomst kan er kritischer gekeken worden naar de voerschema's en de voerschema's.

Eierstok

Er zijn nog andere methodes om de prestaties van uw tweede worps dieren te verbeteren. Daarom is het aan te raden om samen met een varkensspecialist van ABZ Diervoeding een analyse te maken hoe de tweede worps dieren op uw bedrijf presteren. Aan de hand van deze analyse worden diverse managementzaken nader bekeken. Zoals de dekleeftijd van de gelten, de speenleeftijd, het aantal gespeende biggen, maar ook wordt er kritisch gekeken of de juiste voerschema's en voeders worden ingezet. In de praktijk hebben wij verschillende keren gezien dat de prestaties van de tweede worps dieren hierdoor verbeteren.

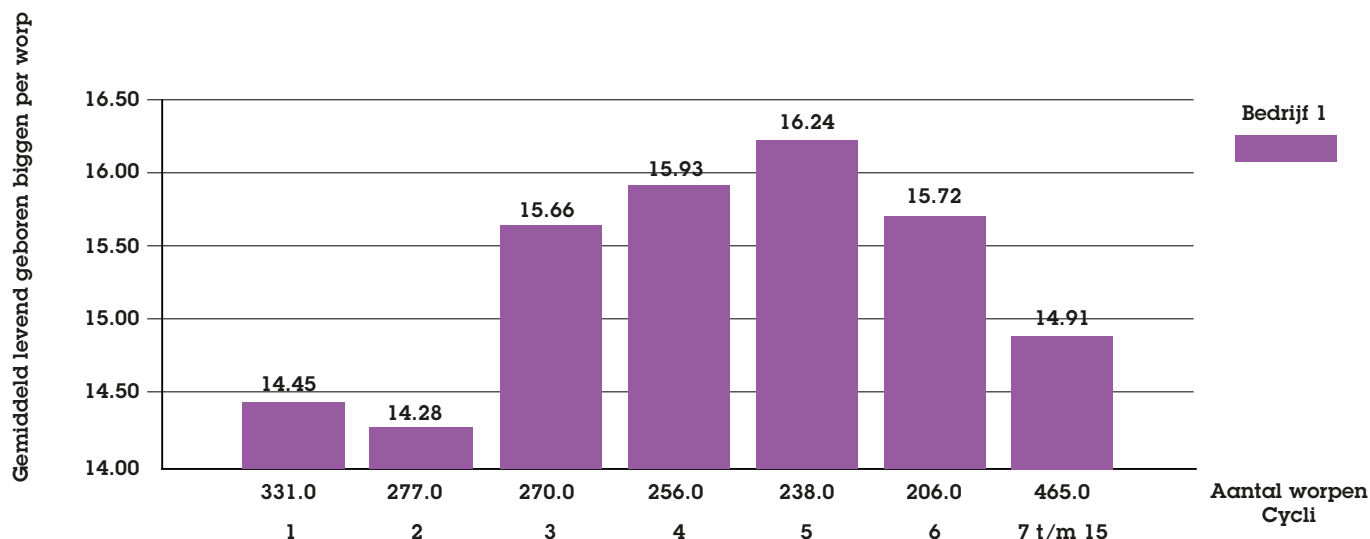
Middels een dergelijke diepgaande analyse en complete aanpak zijn aanzienlijke verbeteringen te behalen in de prestaties van uw complete zeugenstapel, én van de tweede worps in het bijzonder.

Wilco Bos, specialist varkenshouderij
06 2126 6230 ■ w.bos@abzdiervoeding.nl

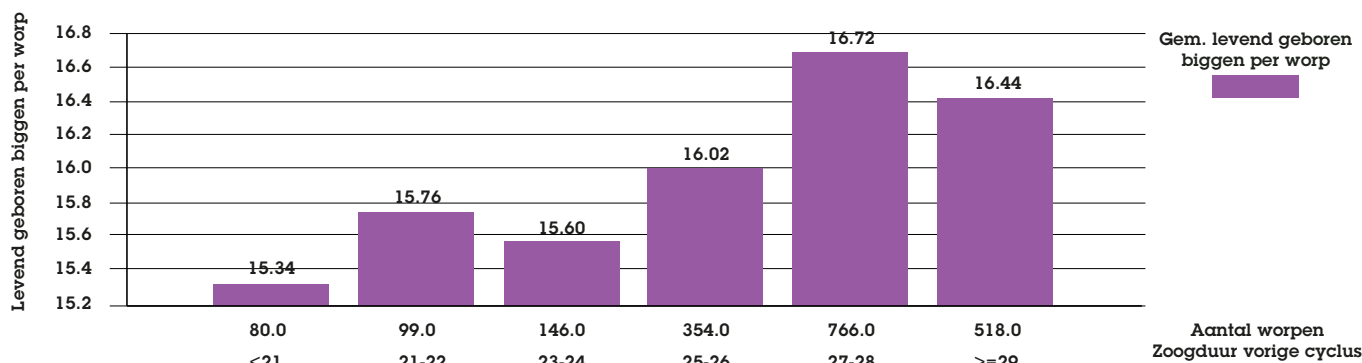
Tabel 1

Levend geboren per cyclus (01/01/17 - 31/12/17)

Tabel 2

Zoogduur vorige cyclus in relatie tot levend geboren (01/01/17 - 31/01/18)

Zomerventilatie bij leghennen

Langzaam aan gaan we weer over naar de zomer.
Is uw stalclimate ook alweer zover?

De overgangperiode van de winter naar de zomer is altijd een lastige qua ventilatie. Er zijn soms al warme dagen en nog koude nachten en in de zomer moet de capaciteit voldoende zijn. Hieronder een checklist om deze overgang zo goed mogelijk te laten verlopen en het ook komende zomer zo goed mogelijk te doen.

 De streefwaarde van de ventilatie mag vaak al wel een graadje omhoog worden gezet. Hiermee wordt voorkomen dat de ventilatie al snel naar het maximum loopt en wennen de dieren gecontroleerd aan warmere omstandigheden. Bij temperaturen tussen 18 en 24 graden voelt een kip zich het prettigst. Een streefwaarde van rond de 21 graden is dus prima voor kippen in de zomer. 's Nachts kan er een nachtcorrectie toegepast worden van plus 1 graad.

 Om temperatuurschommelingen van buiten zo min mogelijk in de stal door te laten dringen, kan de bandbreedte wat langer gezet worden. In de zomer werkt een bandbreedte van 6 à 7 het beste in de meeste gevallen.

 In veel stallen wordt gebruik gemaakt van 2/3 zomer en 1/3 winterventielen. Bij de eerste warme dagen gaan deze weer automatisch open of moeten deze handmatig opengezet worden. Let er op dat dit ook gebeurt! Vaak zien we na de winter dat de afstelling van deze kleppen niet meer deugt of dat er enkele blijven hangen. Loop deze in april/mei even langs en stel alle kabels etc. weer goed af. Check daarbij of het openingspercentage klopt bij wat de computer op dat moment aangeeft.

 Controleer voordat alle ventielen open gaan en of (in het geval van "flash" ventielen) alle lamellen nog goed staan. Dit kan gedaan worden door de kleppen handmatig even op 100% open te zetten. Stel ze zo in dat er geen koude lucht rechtstreeks op de kippen valt. Kantelkleppen mogen in volièrestallen eigenlijk pas vanaf 25 graden doorkantelen en lucht naar beneden gaan sturen.

 Controleer of alle inlaatventielen goed schoon zijn. Vaak gaat er in de winter een minimale hoeveelheid lucht door, waardoor beschermgasc voor de ventielen door een combinatie vocht en stof soms behoorlijk dicht kunnen gaan zitten. Check dit ook nog eens in de loop van het voorjaar als er veel planten bloeien en veel distelzaden etc. in de lucht zweven. Deze kunnen inlaatopeningen flink verstoppem.

 Ga er vanuit dat leghennen een maximale ventilatiebehoefte hebben van 3,6 m³/uur/kg lichaamsgewicht, ongeveer 7 m³/uur/hen dus. Tegenover elke m³ lucht welke afgezogen moet worden, moet minimaal 0,8 cm² inlaattooppervlakte staan (lieft 1 cm²). De hoeveelheid lucht die een ventiel doorlaat is sterk afhankelijk van de onderdruk waarmee gewerkt wordt.

 Bereken ook eens of de capaciteit van uw ventilatoren past bij het aantal dieren in de stal en houdt er daarbij rekening mee dat bij een hogere onderdruk de capaciteit van uw ventilatoren sterk afneemt. Normale ventilatoren verplaatsen bij 20 pascal onderdruk maar 90% of minder van de maximale capaciteit.

 Controleer of alle ventilatoren het goed doen. Controleer v-snaren op haarscheuren en vervang deze voordat ze bij 30 graden staltemperatuur kapot knappen. Voorkomen is ook hier beter dan genezen. Kijk ook goed na of alle lamellen voor de lengteventilatoren goed openen en sluiten en maak alles stof- en vuilvrij.

 Controleer of alle voelers nog op de juiste plek hangen. Deze moeten niet rechtstreeks in de luchtstroom hangen, maar ook niet te dicht op de kippen. Kijk ook of ze niet afwijken en vervang ze als ze kapot zijn.

 Kijk tot slot op verschillende momenten even op hoofdlijnen of alles klopt door een rookpatroon te gebruiken om te kijken of luchtstromen doen wat de bedoeling is. Rookpatronen zijn eventueel te verkrijgen via uw pluimveespecialist.

Ook voor stalklimaat geldt dat niets blijft zoals het was en het kan geen kwaad om het klimaat eens per 4 jaar door een specialist te laten beoordelen. Ook op dit vlak veranderen de technieken en inzichten snel en ook de technische mogelijkheden om alles aan te sturen worden snel uitgebreider. Daarnaast zien we de trend naar meer wintergartens en uitlopen aan stallen, hetgeen een totale andere benadering van het regelen van het klimaat in een stal vergt. In dit soort stallen kunnen gelijk- of overdruksystemen uitkomst bieden.

“En goed klimaat en voldoende zuurstof blijven één van de belangrijkste pijlers om uw kostbare leghennen top te laten produceren.”

Evert Bos, specialist pluimveehouderij
06 2125 8718 ■ e.bos@abzdiervoeding.nl

Belang van een goede opvang van uw eendagskuikens

Een goede darmgezondheid is zeer belangrijk voor het welzijn, de weerstand, de groei en het economisch rendement bij vleeskuikens. Problemen met darmgezondheid blijken in de praktijk gemakkelijk te ontstaan.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat virussen ook zeker een negatieve rol spelen bij het ontstaan van digestieproblemen. Het betreft hier virustypen als Rotavirus (A en D), Astrovirussen en Reovirus. Uit dit onderzoek kwam het moment van voorkomen tijdens de levensfase van een vleeskuiken als kenmerk naar voren. De Astrovirussen komen vooral de eerste en tweede levensweek voor, Rotavirus A in tweede en derde week, terwijl Rotavirus D en Reovirussen op verschillende leeftijden worden gezien. Dus het belang van een goede opvang is cruciaal.

Stressvrij opvangen van eendagskuikens

Om ervoor te zorgen dat de eendagskuikens stressvrij opgevangen kunnen worden, dient u onderstaande zaken uit te voeren alvorens de kuikens gelost worden:

- Stal opwarmen tot 35 °C, zodat de vloertemperatuur op de dag van opzet minimaal 29 °C bedraagt.
- 30 – 40 gram voer per opgezet kuiken neerleggen op kuikenpapier gelegen tegen de voerpannen aan. Indien er drie voerlijnen in de stal hangen, twee rijen papier neerleggen aan weerszijden van de middelste voerpan.
- Buitenste drinklijnen tot dag 21 niet gebruiken. Afhankelijk van de bezettingsdichtheid en wateropname van de dieren eerder of later naar beneden laten.
- Voerpannen helemaal vol laten lopen. Indien er geen beginstand op de pannen zit deze volscheppen, al dan niet in combinatie met voerplaten of picknick plaatsen per tien voerpannen.
- Vers water in de drinklijnen laten lopen één uur voor het lossen van de dieren.

Aandachtspunten tijdens en na het lossen

Ook bij het lossen van de eendagskuikens en de periode daarna dient u de volgende zaken goed in de gaten te houden:

- De poottemperatuur. Voel voor het omschudden van de dieren uit de kratten de poottemperatuur. Is deze koud?

Start de staltemperatuur op 38 °C. Is deze lekker warm? Start de staltemperatuur dan op 36 °C. Ligging van de dieren na het lossen geeft te allen tijden de uiteindelijk staltemperatuur aan.

- De lichaamstemperatuur (cloaca). Moet minimaal 40 °C zijn, optimaal is 40,5 °C.
- CO2 gehalte. Deze meten en bij waarden boven de 0,30 volume %, de minimum ventilatie verhogen.
- Lichtintensiteit op 100%. Dit komt overeen met minimaal 40 lux. Voer om de twee uur een kropcontrole uit en kijk of minimaal 90% van de kuikens in ieder geval gedronken hebben.
- Vierentwintig uur na het lossen en een kropvulling van 90%, gaan de kuikens 6 uur donker.
- Na de donkerperiode krijgen de dieren schemer (ongeveer 10 lux) en start het lichtschema met 1 x 4 uur donker, opbouwend naar 6 uur per etmaal. De ligging van de dieren, in combinatie met de staltemperatuur, bepaalt de benodigde lichtsterke de eerste week. Vuistregel: dieren mogen niet tegen de buitenmuur gaan liggen, maar moeten mooi verdeeld (in eivorm) blijven liggen in de stal.
- Tot minimaal 15 dagen worden de dieren ad lib gevoerd, daarna 1 of 2 keer per etmaal de pannen leeg eten, zodanig dat de dieren nooit nuchter de donkerperiode ingaan.
- Alle aanpassingen op deze richtlijnen zijn steeds afhankelijk van het gedrag van de dieren, in combinatie met voer- en wateropname, mest- en strooiselkwaliteit en groei van de dieren.

Mede door een intensieve controle vanaf dag nul van alle parameters zal dit bijna altijd leiden tot een goed en renderend product op uw slachterij.

Hans Wagenaars, key accountmanager
06 5314 5770 ▪ h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

**Innovatie is de sleutel
voor duurzaam
ondernemerschap**

René en Jolanda van Doren hebben samen een familiebedrijf met 60.000 vleeskuikenouderdieren in Zeeland (NB). Ondanks dat ze een vaste medewerker in dienst hebben, werken de kinderen bij gelegenheid nog graag mee in het bedrijf. Naast het werk op het pluimveebedrijf is René bij de vrijwillige brandweer. Ook zit hij in de redactie van het blad Bravo. Zijn vrouw Jolanda is lid van de Ledenraad van ABZ Diervoeding.

Een stukje geschiedenis

'Mijn vader had in Boekel in de jaren zestig een bedrijf met zo'n 7.500 vleeskuikenouderdieren', vertelt René van Doren aan de keukentafel. 'Van de drie zonen gingen er uiteindelijk twee verder als boer. Mijn broer Jan in de moederdieren en ik in Zeeland in vleesvarkens. Toen Jan besloot om te stoppen, hebben Jolanda en ik in 1994 het totale bedrijf overgenomen. Aangezien de locatie in Boekel te klein was om uit te breiden en de afstand tussen Boekel en Zeeland te groot was, besloten we de twee vleeskuikenouderdierenstallen te verplaatsen naar Zeeland. Omdat twee bedrijfstacken te arbeidsintensief was en de interesse meer in het pluimvee lag, hebben we in 2002 de vleesvarkenstak afgestoten en zijn ons geheel gaan specialiseren in vleeskuikenouderdieren'.

Voer van ABZ Diervoeding

'Mijn vader voerde al van "de Zon", de voorganger van Brameco-Zon voeders. 'We zijn dus al heel lang een tevreden klant. De kwaliteit van het voer is goed en ook qua innovaties denkt ABZ met ons mee. We hebben goede resultaten behaald met het voer van ABZ Diervoeding', vertelt René.

Veranda

Wat ons bedrijf bijzonder maakt, is dat we vanaf het begin gekozen hebben voor het veranda systeem. Ik herinner me mijn eerste bezoek aan een verandastal nog en was meteen onder de indruk', vertelt René. 'Ik zag onmiddellijk de voordelen en de mogelijkheden van dit huisvestingssysteem. Natuurlijk hebben we in het begin wat kinderziektes en aanloopproblemen gehad. Met name de uitkomsten waren een uitdaging, maar inmiddels hebben we al 20 jaar lang goede resultaten op de veranda behaald.

De uitkomsten zijn al jaren cumulatief boven de 85%. Toen in 2013 de veranda niet meer voldeed aan de welzijnsverordening hebben we in samenwerking met Vencomatic "de Veranda 2.0" ontwikkeld, zoals ik dat noem. Wij hebben de oude inventaris vervangen en een derde stal bijgebouwd waardoor we 60.000 vleeskuikenouderdieren kunnen houden'.

De veranda is een groepshuisvestingssysteem. De hennen en hanen verblijven in groepen van zo'n 1.500 dieren. In de stal zijn er verschillende niveaus waarop de kippen verblijven. Alle niveaus zijn voorzien van mestbanden, die dagelijks worden afgedraaid. Elke groep is voorzien van water, voer, nesten en scharrelgelegenheid. De dieren hebben de beschikking over een scharrelbak boven het legnest waarin ze kunnen scharrelen en stofbaden. Er komt altijd verse lucht van 20 °C bij de kip. Na het voeren wordt het voersysteem opgelierd, zodat onze dieren een groter leefoppervlakte hebben.

'Het werken met het veranda systeem geeft ons veel plezier en arbeidsgemak', vult Jolanda aan. 'René en onze vaste medewerker Dawid werken samen in de stal. Zelf help ik bij het verzamelen van de eieren en verzorg ik de gehele financiële administratie'.

Continue in beweging

'We zijn een vooruitstrevend, innovatief bedrijf en continue in beweging. Ons doel is om hoge kwaliteit broedeieren te leveren met aandacht voor duurzaamheid, milieu en dierenwelzijn', vertelt René. 'Zo werken we met Vencomatic en ABZ Diervoeding aan innovatieve ontwikkelingen. We testen bijvoorbeeld verschillende soorten verlichting, roosters en nestbodems en doen proeven om de resultaten te verbeteren. Onlangs hebben we besloten om de nippellijn dichterbij het nest te hangen om minder buitennest eieren te krijgen. Op dit moment lopen proeven met ionisatie en zijn we samen met Kuijpers Techniek bezig een sproeiwagen te ontwikkelen om de luizenproblematiek tussen mestbanden en roosters beheersbaar te maken. Dit ziet er veelbelovend uit'.

'Natuurlijk verliezen we de kostprijs niet uit het oog. Zonder een lage kostprijs kunnen we niet opereren op een wereldmarkt', legt René uit. 'Het veranda systeem in combinatie met de droogtunnel zorgt ervoor dat we geen mest-, verwarmings- en zaagselkosten hebben. Ook hebben we een eigen waterbron en wordt er energie opgewekt met zonnepanelen. Verder zijn alle stallen voorzien van ledverlichting. Hierdoor zijn onze water- en energiekosten laag. Ons bedrijf heeft de hoogste hygiënestatus en we gebruiken geen antibiotica. Dit is nodig als je bijna alle eieren exporteert'.

'Vanuit milieuoogpunt, maar ook vanuit welzijnsoogpunt is er geïnvesteerd in een droogtunnel. Mest is een bron van ziektes en ellende en moet daarom zo snel mogelijk uit de stal verwijderd worden. Bij het afdragen uit de stal heeft de mest een droge stofgehalte van 55%. In de droogtunnel wordt de mest gedroogd boven de 80% met warme stallucht. Dit levert een waardevol product op wat verkocht wordt aan een mestverwerker. De mestverwerker maakt er korrels van die geëxporteerd worden'.

Optimaal klimaat voor dierenwelzijn

In de stal hebben René en Jolanda een hoge ammoniakreductie. Door de warmtewisselaar wordt verse lucht bij de dieren gebracht. Ook wordt twee keer per dag de mest uit de stal verwijderd. Deze combinatie is de basis voor goede resultaten en een optimaal klimaat in de stal. Bijkomend voordeel is dat je geen ammoniak ruikt. 'Ten opzichte van een grondstal ventileren we maar de helft', vertelt René. 'Hierdoor blijft de warmte beter in de stal'.

Door de warmteproductie van de dieren zelf in combinatie met de warmtewisselaar is verwarmen in de stal niet nodig. 'In de zomer maken we gebruik van nevelkoeling bij de inlaatventielen', legt René uit. 'We kunnen 3 à 4 graden terug koelen. Zo hebben we geen last van productiedaling of uitval door hittestress'.

Op dit moment voldoet het bedrijf van de familie Van Doren aan de richtlijnen van de provincie van 2028 op het gebied van ammoniak. Er wordt al een reductie van 70% op fijnstof behaald. Ook voldoen ze ruimschoots aan de welzijnsverordening zoals die er nu ligt. De hoge kwaliteit broedeieren leidt tot een lage uitval in de eerste levensweek bij de vleeskuikenhouder.

Brandveiligheid

Door mijn hobby bij de vrijwillige brandweer is brandveiligheid onlosmakelijk verbonden met ons bedrijf. Stalbrand is verschrikkelijk als het je overkomt en slecht voor het imago van de sector. René en Jolanda hebben er tijdens de bouw al rekening mee gehouden in hun materiaalkeuze. De stal bestaat uit verschillende compartimenten voorzien van rookmelders en een goede blus- en watervoorziening. Alle schakelkasten hangen in één compartiment; in één aparte technische ruimte. In de stal hangen voelers die alarm geven als de temperatuurschommeling te groot is. René wijst op het belang van goed onderhoud. Als hoofdredenen van stalbranden staat kortsluiting op nummer één, maar onderhoud op nummer twee. 'Bewustwording hiervan is belangrijk bij het voorkomen van', vertelt hij. 'Kortom: zorg dat je stal op orde is'.

Martijn Aarts, specialist pluimveehouderij
06 2061 6765 ■ m.aarts@abzdiervoeding.nl

Winnaars RMV & LIV Venray gefeliciteerd

Tijdens de Rundvee & Mechanisatie Vakdagen (RMV) in Venray op 27 februari t/m 1 maart jl. was ABZ Diervoeding aanwezig met een mooie stand. Als thema hadden wij deze beurs de 3va-score. Hierover zijn goede gesprekken gevoerd. Uit de ingeleverde beursvraag kaarten is een winnaar getrokken. Martijn Smets uit Haghorst heeft een mooie iPhone7 ontvangen.

Ook de week daarna waren wij aanwezig op de Landbouwdagen Intensieve Veehouderij (LIV) in Venray. We kunnen met tevredenheid terugblikken op deze beurs. Er heerste een ontspannen sfeer bij de bezoekers en standhouders. Het aantal bezoekers was goed. Ons thema "grondstof tot nadenken" zorgde voor interessante gesprekken.

Op de LIV hadden we ook een leuke prijsvraag waarbij je kans maakte op een observatiecamera: Hoeveel verschillende grondstoffen werden er in de fabrieken van ABZ Diervoeding gebruikt in 2017? Karli Hendriks uit Netersel, familie Van Wanroy uit Oplo en Anne Peer uit Beiningen hebben gewonnen en mochten de prijs in ontvangst nemen.

Wij feliciteren de winnaars van harte en wensen hun veel plezier met de prijzen. Tevens bedanken wij alle bezoekers voor hun komst en hopen wij u volgend jaar weer te mogen ontmoeten.

"Martijn Smets uit Haghorst heeft een mooie iPhone7 ontvangen."

BAV in Ede druk bezocht

Op 21 t/m 23 maart jl. werden de Bouw & Agri Vakdagen gehouden in Ede. Deze beurs werd in 2018 voor de 5e keer georganiseerd. Aanwezig waren verschillende bedrijven die actief zijn in de bouw en agrarische sector. De vakbeurs heeft in deze drie dagen meer dan 10.000 bezoekers mogen ontvangen.

Ook ABZ Diervoeding heeft veel agrarische ondernemers mogen verwelkomen. Onder het genot van een hapje en drankje zijn de nieuwste voerconcepten besproken, met name voor de Calcifit en Fiberfit was veel belangstelling. Ook voor biologisch was veel interesse. ABZ Diervoeding heeft in 2017 ruim 13 procent afzetgroei gerealiseerd in de biologische voeders en dat is in de markt niet onopgemerkt gebleven.

Vraag en aanbod

Gevraagd

- 3 voerlijnen circuit ketting, 3 circuit voer pannen (handig bij opzet kuikens), 10 drinklijnen val nippels, Nivo-varia Vencomatic 3 portalen met gele en zwarte roosters kunststof, en nog meer. Zie www.abzdiervoeding.nl/abz_advertentie/opfok-inventaris-nivo-varia voor de volledige advertentie.

Telefoon 06 2857 8303

E-mail t.boekhorst@hetnet.nl

Gezocht

- Voor meerdere relaties zijn wij op zoek naar voergeldstallen vleesvarkens. Tevens zijn we voor meerdere varkenshouderij relaties op zoek naar medewerkers/bedrijfsleiders.

Telefoon 033 422 1510

E-mail info@abzdiervoeding.nl

Deze en meer advertenties vindt u terug op:

www.abzdiervoeding.nl/vraag-en-aanbod

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geef dit telefonisch door op één van onze kantoren.

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll,
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl. De eerst volgende ABZ Nieuws verschijnt in juni 2018.

Verkoop en advisering

Algemeen

Front Office Nijkerk
033 422 1510
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Eindhoven
040 238 0777
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Stroobos
051 235 1281
bestelling@abzdiervoeding.nl

Rundveehouderij

Roel van Ee (Verkoopmanager)
regio Midden, Oost en Zuid
06 2126 6227
r.ee@abzdiervoeding.nl

Frank Pol (Verkoopmanager)
regio Noord
06 8233 0681
f.pol@abzdiervoeding.nl

Geiten- en schapehouderij

Erik Koldenhof (Specialist)
06 5235 8459
e.koldenhof@abzdiervoeding.nl

Varkenshouderij

Hans Gerrits (Verkoopmanager)
06 5154 1814
h.gerrits@abzdiervoeding.nl

Legpluimveehouderij

Jeroen Doornhof (Verkoopmanager)
06 5262 2335
j.doornhof@abzdiervoeding.nl

Vleespluimveehouderij

Cor van Dijk (Commercieel directeur)
06 2126 6226
c.dijk@abzdiervoeding.nl

Hans Wagenaars (Key accountmanager)
06 5314 5770
h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

Enkelvoudige grondstoffen

Gijsbert Willigenburg (in- en verkoop)
033 422 1512
grondstoffen@abzdiervoeding.nl

ABZDiervoeding

Groei met de ABZ formule

dichtbij
dier

dichtbij
boer met
het juiste
voer

voor
het beste
resultaat

ABZ / dat loont

Volg ons op Social media:

